

in da zna, kako daleč da je že bolezen. Kar je namreč zdravilo za eno bolezen, to je za drugo pa že lahko nevarno. Drugo pa je potlej to, da izve, kaj da je kje vzrok bolezni. Uzroki so bolezni prav različni. Rada je bolezen kriva v nemarnost deklet, ki ne pomolze dobro do kraja. Ravno zadnje mleko je najbolje, najmastnije in zato najnevarnije. Če se torej ne izprazni vsak dan vime do čista, zastane mleko v vimenu, se spridi in bolezen je gotova.

Večkrat pa nastane bolezen iz tega, da je vdarilo kaj na vime živinčeta. To se izgodi, če živinče nesrečno pade ali ga dregne drugo v vime. Tudi osa ali kaka druga žival lahko, da vpiči kravo v vime in mu napravi rano.

Po gostem pa je nesnaga kriva te bolezni. Če se valja živinče po nesnažni stelji, če leži na mokrem in je sploh veliko smrdljivih snovi v hlevu. Tudi prehladi se kravje vime in torej ni dobro, gnati živino čez vodo, ki ji sega do trebuha, če se je, kakor že koli, vpotila. Sem ter tje pa dobi živinče tudi kako škodljivo zelišče va-se. Ako pride tako zelišče v kri, pri-godi se rado, da se vname vime ali da ima le krvavo mleko.

Uže smo rekli, da navadno ne gre živinčetu za življenje, ako se mu vname vime, ven-dar pa ne kaže, da se zanemarija ta bolezen in še manj, da se ozdravlja napačno. Naj je kar koli vzrok vnetja, vselej je to prvo, da skušaš izmolsti zastalo mleko. S tem se odpravi sprideno mleko iz vimena in zabrani se, da se tisto ne spridi, ki se je naredilo na novo. Vime se mora torej vsak den in če je mogoče, par krat izmolsti. To si naj zapomni gospodinja dobro in naj se ravna vestno po tem.

Kedar je bolezen nastala za to, ker se je vime od zunaj poškodovalo, tedaj se naj umiva z mrzlo vodo ali že s čisto ali pa ji primešajmo nekaj eviča ali jesiha. Sme se ji pridati še tudi malo kuhinjske soli. S to zmesjo se zmiva po 3 do 4krat na den vime in vselej po pol ure. Bolje pa še je, ako je mogoče, obvezati na vime cunj, v tako vodo namočene. Pri tem pa je skrbeti, da se cunj ne vsuše, treba jih je tedaj večkrat izpremeniti. Sem ter tje se vdela ilovica z vodo, jesihi in soljo in tako se potlej namaže vime z njo. Tudi tu je treba, da je ilovica vedno mokra.

Poleti postavi pa se lahko bolna žival tudi v vodo do trebuha. S to vodo naj se ravna tako dolgo, da poneha prisad in bolečina, dalje pa ne. Sedaj bi bila taka voda le na kvar, to pa tudi, če je bolezen od znotraj nastala.

Če izvira namreč bolezen iz zastalega mleka ali kake druge notranje bolezni, tedaj se naj rahlo, po dvehkrat na den izmolze mleko, potem pa se umiva vime s toplo vodo, v kateri se je kuhalo laneno seme, vrhu tega pa se naj raztopi še nekaj mjila ali žajfe v to vodo. Kedar

se neha to umivanje, mora se vime pa vselej z mehko cunj ubrisati in to tako, da postane vime suho. (Konec prih.)

Sejmovi. Dne 19. januarija v Poličanah. Dne 21. januarija v Arnoži, pri sv. Mohorji na Rodnah, pri sv. Lenartu v slov. goricah, na Teharji in v Marenbergu. Dne 22. januarija v Mozirji in dne 24. januarija v Koprivnici.

Dopisi.

Iz Pišec. (Javna zahvala.) Podarili so povodom 40-letnice vladanja Nj. veličanstva presvetlega cesarja Franca Jožefa I. slavna občina Pišec po svojem predsednikom g. Ant. Verstošek-u 20 gld., slavna občina Brezje po svojem predsedniku g. Franc Zevnik-u 4 gld., g. Makso Veršec, tajnik pri posojilnici v Celji, 5 gld. v gotovini, skupej 29 gld. in potem g. Franc Gerec, trgovec v Pišecah 14 gld., in g. Franc Matheis, trgovec v Brežicah 6 gld., v blagu skupaj 20 gld., — vsi skupaj znesek 49 fl., za obutalo in obleko revnim otrokom šole v Pišecah. Za ta blagi dar, izreka tem potom, v imenu vseh obdarovanih, najtoplejšo zahvalo Jurij Veršec, načelnik.

Iz Čadrama. (Krivo poročilo.) V 49. številki Vašega cenjenega lista nas je iznenadilo naznanilo, da je g. Alojz Alojz Walland — Balant — kupil za našo župnijsko cerkev lepo podobo sv. Cirila in Metoda in celo novo bandero istih svetnikov za podružnico sv. Barbare; ravno tako, kakor že pred par leti ono poročilo, da je isti gospod našemu društvu za pozidanje nove župnijske cerkve daroval 100 fl. Društveni in cerkveni predstojnik želi onega gospoda spoznati, kateremu je naš trgovec g. Balant 100 gold. za cerkveno društvo podaril, da bi se od tistega ta znesek iztirjati zamogel, kajti imenovani gospod je le sicer pred 4 leti našej lepo ponovljeni podružnici sv. Mohorja čedni novi mešni plašč kupil za 40 gold. Načelniki našega društva za pozidanje nove župne cerkve pa še v teku 4 let v dosego svojega namena od imenovanega gospoda niso beliča prejeli, čeravno se jim je posrečilo že nad 1200 društvenikov si pridobiti. G. W. je zdaj tudi posestnik prejšnje Juršnikove kmetije, občinski svetovalec in trgovec z lesom ter za to se sodi, da bi se zamogel vsestranski dobrotnik skazati. Oni pač, ki le v večjih praznikih v cerkev hodijo, lahko spoznajo, kako veliko premala je zdajšnja naša župnijska cerkev, ki je po pričevanju izvedencev že v 12. stoletju postavljena bila. Da bi nam pa g. W. celó lepo podobo in bandero sv. Cirila in Metoda kupil, to bi se moral čudež zgoditi, enak kakor s Savlom. Ravno ta gospod je že pred 5 leti v Oplotnici hotel s pomočjo delalcev v steklarni podružnico

nemškega liberalnega šolskega društva ustanoviti, pa mu je le po prizadevanji tamošnjega vodje g. pl. Arzelbicki in še drugih to upanje po vodi splavalo. Ker je g. A. Balant, načelnik našega krajnega šolskega sveta in je nekdanj kot trgovski pomočnik služil pri g. očetu Sovanu v Ljubljani, kjer je kot narodnjak hodil v čitalnico, bi se res spodobilo, da bi enako domoljubno djanje storil in so tudi nekateri našinci že čakali povabila k posvečenju teh lepih darov, koje videti bi radi učakali. — Mi domačini vemo, da ta gospod zdaj ni narodnjak, ampak še pri zadnji volitvi za dež. zbor, kot volilec ni hotel narodnjaka voliti, da o verski narodni šoli noče niti slišati, zato tudi ne upamo od njega, kedaj one podobe prejeti, koja nas spominja blagovestnikov, ki sta pred več kakor tisoč leti naše prednike v domačej besedi krščanskih resnic učila. Zopet moramo tedaj poročitelja prositi, naj je že naš prijatelj ali nasprotnik, da ako je on te darove prejel za Čadramsko cerkev, naj tiste dotičnemu cerkvenemu predstojništvu pošlje, pa brez dolgega odlašanja! Vidi se, da je poročevalec nemškutar lažnjivec. Ured.

Iz Šmarja pri Jelšah. (Žalostna pesem.) Šmarški nemškutarji (ne Nemci) so se zbrali tisti čas in so rekli dopisniku svojemu v „D. W. in „M. Z.“ z žalostnim glasom takole: „Premili bratec naš! Vzemi v svojo desnico slavno peró svoje, s katerim si že tolikokrat opisal naše gorje; pomoči ga danes v črni žolč črnega mačka, ki smo ga v ta namen zaklali na starega leta večer, vsedi se, pa piši pesem žalostno, ki Ti jo bomo narekovali! Piši: Joj, joj, joj! Kje so časi, kje so dnevi, ko smo mi Germanije sinovi vladali še Šmarije! Oh, to je bilo lepo! Zakaj sta nas zapustila vidva gospoda Tvrdy in Hlavy, ki sta bila dva močna stebra velikega nemštva, ki šteje v celem Šmarskem okraji 40 oseb, med tem, ko je Slovencev komaj 18.100! Takrat smo imeli v Šmarji svojo „ortsgruppe“ nemškega šulvereina. Ta, kakor vsi veste, dobiva izdatno podporo iz Berolina. Kje pa je zdaj naš šulverein? Na mestu njega se šopiri v Šmarji „podružnica sv. Cirila in Metoda“, pa ne dobiva ne kopejke iz — Moskve. Kako smo v tistih blaženih časih agitirali pri volitvah! Sodnijski pisarji in eksekutorji — vse je moralo noge pod pazduho vzeti pa hajdi na delo! Kako so takrat razni vreščaki vreščali, volkovi tulili in švigali okrog! Zdaj je vsega konec! Prišel je bil sicer g. Kolar, ki se je tolikanj trudil za nas, pa njega tudi ni več med nami. Osamljeni in zapuščeni smo premišljevali, kako bi svetu pokazali, da je Šmarije nemški trg. Začeli smo agitovati za nemške napise nad vratmi tukajšnjih trgovcev, rodelcev, obrtnikov itd. Nekateri so se nam res bili vsedli na lim in so obesili si nad svojimi

nosovi nemške table. Kako nam je to dobro djalo! Ker Šmarije pa leži na živahni cesti in dohaja semkaj vsak teden mnogo agentov, tudi iz Bismarkovine, po leti pa se večkrat pripelejo gostje iz Slatine, mislili smo, naj pravijo ti naši bratje doma po Nemškem, da Šmarije je tajč in samo tajč! Pa kaj se je zgodilo? Neka lepega jesenskega jutra lanskega leta pripihala je nenadoma od zahoda tako močna burja, da je vse tiste nemške „šilde“ pometala na tla in ko so jih drugi dan pobrali in spet nateknili na prejšnja mesta, — o čudež! — bili so vsi slovenski! Kar čez noč so se spremenili! Torej tudi ta slava nam je splavala po Šmarskem grabnu v — črno morje. In kaka žalost nas še le čaka! Ti zagrizeni Slovenci, ki jih je v vsem okraji med 40 Nemci komaj 18.100, prosili so bojda, naj bi visoka ministerstva dala napraviti tudi na naših c. kr. uradih slovenske napise! Kolika predrznost! Ali, kakor smo že vajeni iznenadenj, ne mara, da se bode njih prošnja uslišala. O naši šoli ni, da bi govorili, ker je pretužno. Deželni šolski svet jo je hotel pred lanskim čisto ponemčiti, zdaj jo jim je pa sam gospod Gautsch čisto poslovenil! V časniki smo brali, da dobimo novega adjunkta s Kranjskega in da je — o groza! — Slovenec! Na vse zadnje nam pošljejo čez par tednov še slovenskega okrajnega sodnika. Vse mogoče. In mi naj še dalje mirno tukaj živimo? Nam ne preostaje drugčega, kakor da tiho uživamo lepi beli slovenski kruh, da tiho polnimo s slovenskim denarjem svoje nikdar site žepe, za vse drugo pa se ne brigamo več, ker je vse bob v steno. Kakor Judje v babilonski sužnosti bivamo tukaj; jočemo se, kadar se preobljemo slovenskega pšeničnjaka, in obešamo svoje harfe po jelšah Šmarskih. Kadar pa nam ne bode več obstati — in to bo takrat, kadar bomo že predebili od slovenskega hleba in bodo naši žepi že zvrhani —, no takrat pa vedi, ljuba „Wahtarca“ in ti „Marburgarca“, takrat pojdemo pat tjadoli v nemški „Kamerun“. Joj, joj, joj!“

Iz Ljutomera. (Čitalnica.) Kakor sem zadnjič poročal, priredila je v nedeljo t. j. 13. t. m. naša čitalnica prvi zabavni večer. Naš velečastiti gospod dekan brali so nam zapiske njihovega dedeka od leta 1809—1835. Vsi smo radovedno poslušali, kajti bilo je za vsakega prav zanimivo. Velečastiti gospod dekan so nam obljubili, da še nam bodo večkrat kaj povedali. Veselilo pa nas je, da se je nenavadno dosti poslušalcev in poslušalk zbralo. Dve izbi ste bili polni vrlih naših slovenskih tržanov in okoličanov. Slava jim! — Naznaniamo pa, da bo prihodnje nedeljo t. j. 20. t. m. naša čitalnica napravila „drugi zabavni večer“ pri g. Vaupotiči. Prednašal pa bo g. J. Kril „o gospodarstvu.“ Ker bo tudi to zanimivo, zato vabimo prisrčno vse čvrste in vrle slo-

venske tržane, da se vdeležijo tega drugega zabavnega večera. Začetek bo točno ob 7. uri zvečer. Vstopnine ne bo nobene.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Kakor se sliši, snide se drž. zbor dne 29. januvarija, letos torej nekaj dni pozneje, kakor druga leta. Izgodi pa se to, ker še dež. zbora v Pragi in Lvovem nista dognala svojega dela. Iz dež. zbora v Pragi so tudi letos še izostali nemški poslanci. — Na Dunaji je bilo zadnje dni vojaško posvetovanje, predsedoval je nadvojvoda Albrecht. O čem da se je sklepalo in kaj se je sklenilo, to še ni znano. — Na Gornjem Štajarji, v Ljubnem je dobil mlad rokodellec 6 mesecev težke ječe zavoljo bogokletja. Žalostno, da postaja mlado ljudstvo čedalje bolj brezbožno. — Pri usmiljenih bratih v Gradci je iskalo lani 2000 bolnikov zdravje, našlo pa ga je samo 1427. — Na Koruškem se vršijo sedaj volitve v obč. zastope. Kjer se že kaj zavéda ljudstvo, tam se volijo slov. kat. možje, tako v Štebnu na Zili, na Bistrici v Rožni dolini in v Svečah. — Šulverein vabi po stari navadi slov. občine, katerim je treba nove šole, naj vzamó pri njem denarja za njo, se ve, da je potlej šulverein gospod čez tako šolo. Vrla torej občina, ki odbije tako ponudbo in taka je v Št. Pavlu v Zilski dolini. — Ljubljana dobi poslej že vendar mestno hranilnico. Po dolgem odlašani je sedaj vlada potrdila pravila za njo. — V tovarni za hišno orodje g. Matijana v Ljubljani so bili delalci napravili štrajk, to se pravi: na delo jih ni bilo in zakaj? Jezilo jih je, da jih je delovodja v delu motil, češ, da jim ni treba biti tako pridnim! Gospodar je torej odpustil na njih željo delovodjo in delalci so prišli sopet za delo. Če je to resnica, ni še doslej bilo enacega štrajka. — Na Primorji imajo tri slov. otroške vrte in gre hvala zavednim možem, da skrbijo kaj lepo za nje. — V Rubiji pri Gorici je bil zdrknil tovarni vlak s tira in se mu je 12 vagonov prekopcnilo na vse strani. Ubilo pa na srečo ni nikogar in 4 dni težkega dela še je le odprlo železnico. — Iz Opatije se je vrnila cesaričinja Stefanija že gori na Dunaj, torej je bila le teden dni ondi. — Pri sv. Ivanu tik Trsta snujó si možje novo domačo godbo; no če je je treba, tedaj je že prav, če je domača! — V Dalmaciji padele redko snega, letos ga je pa toliko, da c. kr. pošta ni mogla naprej. — Ogerski minister za uk in bogočastje, grof Czaky toži, da se po srednjih šolah na Ogerskem uči nemščina premalo, uči se pač na teh šolah še drugih, potrebnih reči vse premalo! — Razprave o novi vojaški postavi, ki se vršé sedaj v ogerskem drž. zboru, niso nič take, da vzame Tisza

slovo, iz kraja je bila podoba, da se razdré stranka, ki gre čez drn in strn z njim, toda Tisza pozna te može in obljub ima dovolj v žepu svojem, obljub, ki so med na špičaste brke madjarskih mož. —

Vunanje države. Zahvalno pismo sv. Očeta o sklepu slavnostnega leta je ljubeznjivo in tolažljivo, vendar pa se čuti iz njega neka britka žalost čez ubogo Italijo, in po vsej pravici, saj je ona bolj, kakor katera koli druga država v rokah brezbožnih, tihotapnih framonov. — Drž. zbor zedinjene Italije ima poslance, ki jih voli ljudstvo, ali možje ne dobé ničesar za to in se torej lahko ve, da jim ni veliko za seje, če so kaj dolge. Vsled tega je večkrat premalo poslancev v zboru in vlada misli sedaj na to, da poskrbi poslancem za dnevnice t. j. za plačilo. Ni dvoma, da bodo poslanci v drž. zboru vsi kakor en mož, za tak predlog vlade. — Siromaštva je malo kje toliko, kolikor po Italijanskem. Ljudje si iščejo zato nove domovine kar trumoma v Ameriki, v naših dnéh se godi to posebne iz Lombardije — dežele, ki se je svoje dni preobjela našega, avstrijskega kruha. — Francozje se še ne bodo tako k malu spametovali, tudi general Boulanger ni mož za to, da bi jim glave poravnal. — Tujcev živi v Parizu nad 100.000. Nemcev je kacic 20.000. Že velja, to število ni ravno nizko. — Na novo gre novica, da se pripravlja v Belgiji neka graščina za sv. Očeta, če zapustijo Rim. To pa je gotovo novica, ki ne zasluži vere. — Lord Dufferin, poročevalec anglijske vlada, biva v Rimu in pravi se, da spravlja niti v kup za neko zvezo med Italijo in Anglijo. Taka zveza pač more iti le samo zoper Rusijo. — Nizozemski kralj je hudo bolen in pričakuje se že vsako trenotje, da umrje. — V Berolinu je začel dež. zbor, tedaj ta, ki zastopa dežele Prusije, je že začel svoje razprave, cesar Viljem sam je prišel k zboru. Prestolni govor pa nima posebnih reči, suče se le bolj o domačih, pruskih stvaréh. Ruski car je ukazal, da se 20 strelskih bataljonov prevrne v ravno toliko polkov, to se pravi, da se število bataljonov raztegne od 20 na 40. Sedaj pa še reci, da Rusija ne množi vojakov in to tik naših mej! — Princ Koburški skrbi za to, da si dobi vojaštvo na svojo stran, v novem letu je 30 stotnikov dobilo čast majorja, čast in pa denar sta tudi pri Bolgarih na čislú. — V Belgradu je bilo vsaj po zunanjem lici, veliko veselje, ko je skupščina vzprejela načrt nove ustave. Ubogo ljudstvo še ne ve, da najboljša ustava ne velja veliko, če se ne izpelje dobro. — Turčija upa, da ji novi minister za drž. finance napolni prazne kase ali možu bode to delo težko, pretežko. Rok, ki bi jemale, je veliko ali malo je več taci, ki bi kaj imele. — V Suakimu še je vedno strah pred arabskimi